

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 01.08. 2024 р.

м. Одеса

№ 65/32-рк/к

Виконавчий комітет
Вознесенської міської ради

пл. «Інформація з обмеженим доступом»

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Предмет рекомендацій

- (1) Про припинення дій виконавчим комітетом Вознесенської міської ради, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону.
- (2) Дії виконавчого комітету Вознесенської міської ради щодо затвердження рішенням від 17.10.2017 № 372 *«Про затвердження Місцевих правил приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій м. Вознесенську та Порядку визначення розміру плати за скид стічних вод до систем водовідведення при порушенні вимог якості і режиму їх скидання»* Місцевих правил приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій в м. Вознесенську, окремі положення яких суперечать вимогам чинного законодавства у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Процесуальні дії

- (3) Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) відповідно до статей 3, 7, 17 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, пунктів 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, здійснювався в межах Миколаївської області державний контроль за дотриманням суб’єктами

господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

- (4) В ході здійснення заходів вказаного контролю Відділенням надіслані вимоги про надання інформації до:
- Вознесенської міської ради від 24.01.2024 № 65-02/128, від 22.02.2024 № 65-02/480 та у відповідь отримано від виконавчого комітету Вознесенської міської ради інформацію та документи листами від 02.02.2024 № 341/01/01-02/11 (вх. № 65-01/386 від 14.02.2024) та 06.03.2024 № 839/01/01-02/11 (вх. № 65-01/875 від 28.03.2024),
 - комунального підприємства «Водопостачання м. Вознесенська» (далі – КП «Водопостачання м. Вознесенська») від 05.05.2023 № 65-02/956; від 22.02.2024 № 65-02/481 та у відповідь отримано інформацію листами від 30.05.2023 №186 (вх. № 65-01/1034 від 05.06.2023), від 12.03.2024 № 73 (вх. № 65-01/739 від 18.03.2024) відповідно;
 - товариства з обмеженою відповідальністю «Біологічні очисні споруди» (далі – ТОВ «БОС») від 22.02.2024 № 65-02/483, від 07.06.2024 № 65-02/1562е та у відповідь отримано інформацію та документи листами від 12.03.2024 № 1/1-44 (вх. № 65-01/688 від 13.03.2024) та від 24.06.2024 № 1/1-96 (вх. № 65-01/1765 від 01.07.2024) відповідно.

3. Орган місцевого самоврядування, якому надаються рекомендації

- (5) Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (6) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (7) Відповідно до статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи; виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади - також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
- (8) Згідно з частиною першою статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (9) Отже, Вознесенська міська рада є органом місцевого самоврядування та юридичною особою і наділена власними повноваженнями, в межах яких діє самостійно і несе відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (10) Відповідно до підпункту 1 пункту «а» статті 29 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних,

міських рад належать власні (самоврядні) повноваження управління в межах, визначених радою, майном, що належить до комунальної власності відповідних територіальних громад.

- (11) Відповідно до підпункту 1 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження з управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню.
- (12) Виконавчий комітет Вознесенської міської ради є юридичною особою (ідентифікаційний код юридичної особи (*«Інформація з обмеженим доступом»*)); місцезнаходження за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Міністерства юстиції України: (*«Інформація з обмеженим доступом»*)).
- (13) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (14) Отже, реалізація повноважень виконавчого комітету Вознесенської міської ради має здійснювались з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4. Нормативно-правове регулювання

- (15) Статтею 13 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» у редакції до 07.08.2023 та статтею 12 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод», який набрав чинності 07.08.2023, передбачено, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належать, зокрема затвердження місцевих правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту.
- (16) Положеннями статті 13¹ Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» у редакції до 07.08.2023, визначено, зокрема, що:
 - Місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту встановлюють вимоги щодо приймання стічних вод населеного пункту;
 - Місцеві правила розробляються на підставі та з урахуванням вимог правил приймання стічних вод та порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, і затверджуються відповідними органами місцевого самоврядування.
- (17) Положеннями статті 13 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод», який набрав чинності 07.08.2023, визначено, зокрема, що:

- Місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту встановлюють вимоги до приймання стічних вод населеного пункту;
- Місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту розробляються на підставі та з урахуванням вимог правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативне скидання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, і затверджуються відповідними органами місцевого самоврядування;
- у разі якщо відповідний орган місцевого самоврядування не прийняв рішення про затвердження місцевих правил, застосовуються правила приймання стічних вод, затвержені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства.

- (18) Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.12.2017 № 316, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 15.01.2018 за № 56/31508 (із змінами), затвержені Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (далі - Правила приймання стічних вод № 316) та Порядок визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення.
- (19) Відповідно до пункту 2 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 ці Правила поширюються на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод) (далі - виконавці), на юридичних осіб незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичних осіб - підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність і взяті на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з Податковим кодексом України, які використовують воду (у тому числі питну) для виробництва товарів та надання послуг та скидають стічні води до систем централізованого водовідведення або безпосередньо у очисні споруди системи централізованого водовідведення виконавця (далі - споживачі).
- (20) Пунктом 4 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 визначено, що на підставі цих Правил виконавець розробляє місцеві Правила приймання, в яких враховують місцеві особливості приймання та очищення стічних вод, а також визначають ДК забруднюючих речовин, що можуть скидати до системи централізованого водовідведення. Місцеві правила приймання затверджуються органами місцевого самоврядування та є обов'язковими для виконавців та споживачів.
- (21) Відповідно до пункту 5 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 виконавці встановлюють кожному конкретному споживачу вимоги до скиду стічних вод до системи централізованого водовідведення на підставі вимог цих Правил а також місцевих правил приймання.
- (22) Згідно з пунктом 6 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 виконавець укладає зі споживачем договір за умови, що мережа водовідведення та очисні споруди системи централізованого водовідведення мають резерв пропускної спроможності. Виконавець приймає стічні води споживача до системи централізованого водовідведення за умови, що показники якості стічних вод споживача відповідають вимогам цих Правил, місцевих правил приймання та умовам укладеного з виконавцем договору.

- (23) Відповідно до пункту 9 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 приєднання споживачів до систем централізованого водовідведення здійснюється згідно з вимогами розділу III Правил користування.
- (24) Згідно з пунктом 10 розділу I Правил приймання стічних вод № 316 приймання стічних вод споживачів до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на очисні споруди системи централізованого водовідведення здійснюється виключно за договорами.
- (25) Відповідно до пункту 3 розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 споживачі, які скидають стічні води до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на очисні споруди системи централізованого водовідведення виконавця, повинні забезпечити можливість проведення виконавцем у будь-який час доби контролю за скидом стічних вод.
- (26) Згідно з пунктом 4 розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 для визначення вмісту забруднень у стічних водах споживачів використовуються дані лабораторії виконавця, у разі її відсутності - інших лабораторій, що здійснюють свою діяльність у цій галузі відповідно до вимог Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність».
- (27) Відповідно до пункту 5 розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 під час проведення аналізу проб стічних вод, відібраних у споживачів, використовують засоби вимірювальної техніки, повірені уповноваженими органами відповідно до вимог статті 17 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність».
- (28) Згідно з пунктом 6 розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 з метою контролю якості стічних вод споживачів виконавець здійснює відбір контрольних проб. Виявлені в цих пробах перевищення ДК забруднюючих речовин у стічних водах є достатньою підставою для нарахування плати за скид понаднормативних забруднень. Відбір контрольних проб стічних вод споживачів виконує уповноважений представник виконавця, що фіксується у спеціальному журналі або акті, який підписують як представник виконавця, так і представник споживача.
- (29) Згідно з пунктом 8 розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 у разі виявлення перевищення ДК забруднюючих речовин, встановлених цими Правилами та місцевими правилами приймання, виконавець у строк не більше семи робочих днів з дати відбору контрольної проби направляє споживачу лист-повідомлення про виявлене перевищення ДК забруднюючих речовин у стічних водах споживача та результати хімічного аналізу. У строк, що не перевищує шести місяців після визначення перевищення допустимих концентрацій, виконавець направляє споживачу рахунок за скид стічних вод з перевищенням ДК забруднюючих речовин та копії підтвердних документів.
- (30) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення мають право, зокрема видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення.
- (31) Згідно зі статтею 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.

- (32) Наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 затверджені Правила користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627, що діють у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97 (далі – Правила користування № 190), які визначають порядок користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення населених пунктів України.
- (33) Ці Правила користування є обов'язковими для всіх споживачів, які отримують послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - споживач), та суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність у сфері централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення та мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, і з якими суб'єктом господарювання укладено договір на отримання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення), замовників послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.
- (34) Розділом III Правил користування № 190 врегульовано приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (35) Відповідно до пункту 1 Розділу III Правил користування № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання.
- (36) Згідно з пунктом 4 Розділу I Правил користування № 190 технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (37) Пунктом 3 Розділу III Правил користування № 190 визначено, що для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання/ централізованого водовідведення такі документи:
- заяву;
 - опитувальний лист (додаток 3);
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
 - копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
 - вкопювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
 - копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
 - розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;

- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/центрального водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

- (38) Пунктом 6 Розділу III Правил користування № 190 передбачено, що за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/центрального водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (39) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил користування № 190 технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (40) Відповідно до пункту 1 Розділу IV Правил користування № 190 не допускається будь-яке самовільне приєднання об'єктів водоспоживання до діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (включаючи приєднання до будинкових ввідів, внутрішньобудинкових мереж або до мереж споживачів).
- (41) Пунктом 2 Розділу IV Правил користування № 190 передбачено, що самовільним приєднанням до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення вважається, зокрема приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, здійснене за відсутності технічних умов.

5. Обставини, які вказують на вчинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

- (42) Рішенням виконавчого комітету Вознесенської міської ради від 17.10.2017 № 372 «Про затвердження Місцевих правил приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій м. Вознесенську та Порядку визначення розміру плати за скид стічних вод до систем водовідведення при порушенні вимог якості і режиму їх скидання», що є чинним на даний час, затверджені Місцеві правила приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій в м. Вознесенську (далі - Місцеві правила) та Порядок визначення розміру плати за скид стічних вод до систем водовідведення при порушенні вимог якості і режиму їх скидання (далі – Порядок).
- (43) Пунктом 2 вказаного рішення встановлено, що КП «Водопостачання м. Вознесенська» та ТОВ «БОС» мають керуватись в своїй діяльності Місцевими правилами та Порядком.
- (44) Відділенням встановлено, що у межах міста Вознесенська Миколаївської області КП «Водопостачання м. Вознесенська» надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення; ТОВ «БОС» надає послуги з централізованого водовідведення.

- (45) Зазначені Місцеві правила погоджені КП «Водопостачання м. Вознесеньська» та ТОВ «БОС», що підтверджується написом у верхній частині першого аркушу Місцевих правил, а саме:

«ПОГОДЖЕНО»

КП «Водопостачання м. Вознесеньська» /підпис/ О.Г Вдовіченко

ТОВ «БОС» /підпис/ Н.П. Богомольна.

- (46) Згідно з інформацією КП «Водопостачання м. Вознесеньська», наданою Відділенню листом від 30.05.2023 № 186 (вх. № 65-01/1034 від 05.06.2023), та інформацією ТОВ «БОС», наданою листом від 24.06.2024 № 1/1-96 (вх. № 65-01/1765 від 01.07.2024), розробниками Місцевих правил є КП «Водопостачання м. Вознесеньська» та ТОВ «БОС».
- (47) ТОВ «БОС» у листі від 24.06.2024 № 1/1-96 (вх. № 65-01/1765 від 01.07.2024), повідомлено, що ТОВ «БОС» приймало участь в розробленні та погодженні Місцевих правил.
- (48) Отже, зазначені Місцеві правила розроблені та погоджені КП «Водопостачання м. Вознесеньська» та ТОВ «БОС».
- (49) Пунктом 3 Місцевих правил визначено, що ці правила є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування, фізичних осіб-підприємців та населення міста, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які приєднані безпосередньо до систем водовідведення.
- (50) Відповідно до пункту 4 Місцевих правил ці правила визначають порядок приймання та транспортування стічних вод по системі водовідведення та визначають взаємовідносини між Виробником та Споживачем. Виробники встановлюють кожному конкретному споживачу умови на приймання стічних вод у систему водовідведення.
- (51) Згідно з пунктом 5 Місцевих правил у цих правилах терміни вживаються в такому значенні, зокрема:
- виробник послуг водовідведення – ліцензійний суб'єкт господарювання, що виробляє або надає послуги в системах водовідведення;
 - споживач (абонент) – фізична або юридична особа, яка отримує або має намір отримати житлово-комунальну послугу та яка уклала договір з Виробником на отримання послуг.
- (52) За результатами аналізу положень Місцевих правил приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій м. Вознесеньську встановлено такі обставини.

6.1. Відсутність в Місцевих правилах процедури відбору арбітражних проб стічних вод

- (53) Згідно з пунктом 3 розділу I «Загальні положення» Правил приймання стічних вод № 316 визначено термін «арбітражна проба», а саме: це частина контрольної проби, аналіз якої здійснюється за рахунок споживача за його незгоди з результатами аналізу контрольної проби, яку провів виробник.

- (54) Пунктом 9 розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 визначено, що у разі незгоди споживача з результатами даних лабораторії виконавця щодо якості стічних вод згідно з аналізом контрольної проби, за результатами якого зроблено висновок про наявність у стічних водах споживача перевищень ДК забруднюючих речовин, споживач має право звернутися до незалежної лабораторії, що здійснює свою діяльність у цій галузі відповідно до вимог Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», для проведення аналізу арбітражних проб, які відбираються одночасно з контрольною пробою і зберігаються належним чином виконавцем та споживачем.
- (55) Відповідно до пункту 36 розділу V Місцевих правил у разі незгоди споживача з результатами даних лабораторії виробника щодо якості стічних вод згідно з аналізом контрольної проби, за результатами якого зроблено висновок щодо наявності у стічних водах споживача перевищень допустимих концентрацій (ДК) забруднюючих речовин, споживач має право звернутися до незалежної лабораторії, яка пройшла обстеження з метою оцінювання спроможності проведення вимірювань та умов проведення вимірювань у даній галузі, для проведення аналізу контрольної проби.
- (56) Отже, у Місцевих правилах не передбачено ані визначення терміну «арбітражна проба», ані положень, якими визначається право споживача на проведення відбору та аналізу арбітражних проб, які відбираються одночасно з контрольними пробами.
- (57) Відсутність зазначених вище положень позбавляє споживача можливості отримати об'єктивні результати аналізу якості стічних вод у разі незгоди споживача з результатами аналізу контрольної проби, зробленої в лабораторії виконавця.

6.2. Відсутність в Місцевих правилах конкретизації питання відбору проб стічних вод

- (58) Відповідно до пункту 10 розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 у місцевих правилах приймання мають конкретизуватися питання щодо:
- 1) відбору проб стічних вод на аналіз;
 - 2) оформлення процедури відбору проб, у тому числі форми супровідного документа, що складатиметься за результатом відбору проб, з фіксуванням інформації щодо відібраної проби (дата, час, місце відбору; вид, об'єм проби; тип матеріалу тари, його об'єм; процедура попередньої обробки проби; відомості про особу, яка відбирала пробу, тощо) з урахування вимог та положень ДСТУ ISO 5667-2-2003 «Якість води. Відбір проб. Частина 2. Настанови щодо методів відбирання проб», ДСТУ ISO 5667-3-2001 «Якість води. Відбір проб. Частина 3. Настанови щодо зберігання та поводження з пробами», ДСТУ ISO 5667-10-2005 «Якість води. Відбирання проб. Частина 10. Настанови щодо відбирання проб стічних вод», КНД 211.1.0.009-94 «Гідросфера. Відбір проб для визначення складу та властивостей стічних і технологічних вод», Правил користування.
- (59) Згідно з підпунктом 5 пункту 17 Розділу III Місцевих правил виробник має право здійснювати відбір проб з додержанням вимог таких нормативних документів:
- КНД 211.1.0.009-94 «Відбір проб для визначення складу та властивостей стічних і технологічних вод», Правил користування;
 - ДСТУ ISO 5667-3-2001 «Частина 3. Настанови щодо зберігання та поводження з пробами»,
 - ДСТУ ISO 5667-10-2005 «Частина 10. Настанови щодо відбирання проб стічних вод».

- (60) Отже, у Місцевих правилах не передбачено положень, якими конкретизуються питання щодо відбору проб стічних вод на аналіз та оформлення процедури відбору проб, а саме, відсутні конкретні положення, якими врегульовано порядок відбору контрольної та арбітражної проб з метою подальшого визначення хімічних та фізичних показників складу та властивостей стічних вод, місць і засобів відбору, частоти, наявності пристроїв та посуду для відбору; реєстрації та зберігання таких проб, техніки безпеки при відборі таких проб, тощо.
- (61) Відсутність у Місцевих правилах передбачених законодавством норм щодо конкретизації питання відбору проб стічних вод на аналіз може обмежувати право споживача на здійснення відбору арбітражної проби та в подальшому впливати на результати проведеного аналізу і як наслідок, до нарахувань плати за скид понаднормативних забруднень.

6.3. Завищений розмір коефіцієнтів кратності

- (62) Відповідно до пункту 7 Розділу VI Правил приймання стічних вод № 316 відмова споживача виділити уповноваженого представника для відбору проб фіксується в акті за підписом представника виконавця, виконавець виставляє споживачу рахунок за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k = 2$ за розрахунковий місяць, у якому було вчинено це порушення.
Зволікання з допуском уповноваженого представника виконавця на територію споживача (більше ніж 30 хвилин після його прибуття) або створення перешкод у відборі проб з боку представників споживача фіксується в акті за підписом представника виконавця. Виконавець виставляє споживачу рахунок за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k = 5$ за розрахунковий місяць, у якому було вчинено це порушення.
- (63) При цьому, підпунктом 6 пункту 17 Розділу III Місцевих правил визначено, що виробник має право здійснювати відбір проб стічних вод (уповноваженим представником виробника, за участю споживача) у будь-який час доби, що фіксується в акті, який підписується всіма сторонами. При виявленні у відібраних пробах стічної води перевищення допустимих концентрацій (далі – ДК) забруднюючих речовин виробник виставляє споживачу, у відібраних пробах якого було виявлено перевищення ДК, рахунок «плата за скид понаднормативних забруднень» із застосуванням коефіцієнта кратності, який враховує рівень небезпеки скинутих забруднень, та пред'являє його споживачу особисто або направляє рекомендованим листом. Виробник виставляє споживачу рахунок за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k = 5$ за розрахунковий місяць, у якому було вчинено дане порушення у разі:
- неявки споживача до місця відбору проб або при його відмові підписати акт відбору проб, останній підписується представником виробника із зазначенням прізвища представника споживача, який відмовився підписати акт;
 - при відмові споживача виділити відповідальну особу для відбору проб, зволікання відповідальної особи (неявка відповідальної особи до місця відбору проб протягом 15 хвилин);
 - зволікання з допуском представників виробника на територію для відбору проб (більше ніж 15 хвилин після його прибуття) або створення перешкод у відборі проб.
- (64) Аналогічні норми передбачені і пунктом 35 розділу V Місцевих правил.

- (65) Отже, в Місцевих правилах зменшено час прибуття відповідальної особи споживача до місця відбору проб з 30 хвилин до 15 хвилин та збільшено коефіцієнт кратності за відмову споживача виділити відповідальну особу для відбору проб з 2 до 5.
- (66) Застосування зазначених вище положень Місцевих правил може призводити до необґрунтованих нарахувань за понаднормативний скид забруднень.

6.4. Завищений строк видачі технічних умов

- (67) Пунктом 6 Розділу III Правил користування № 190 передбачено, що за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (68) Відповідно до пункту 9 розділу II Місцевих правил на приєднання Споживачів до системи водовідведення Виробник видає технічні умови, які повинні містити заходи, спрямовані на підвищення стійкості роботи систем водовідведення (будівництво насосних станцій, резервуарів і т. п) відповідно до діючих нормативних актів згідно з Додатком 1 Місцевих правил.
- (69) Згідно з пунктом 13 Розділу II Місцевих правил Споживач для вирішення питання про підключення до системи водовідведення подає Виробнику письмовий запит та опитувальний листок згідно з Додатком 2 до цих правил. Виробник після отримання від Споживача усіх необхідних документів протягом 15-ти днів видає технічні умови.
- (70) Отже, положення пункту 13 Розділу II Місцевих правил щодо строку видачі Виробником Споживачу технічних умов - протягом 15-ти днів, замість встановлених законодавством 10 робочих днів, не відповідає вимогам законодавства.
- (71) Застосування зазначених вище положень Місцевих правил може призводити до безпідставного затягування видачі технічних умов, а відтак до неможливості отримання споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

6.5. Встановлення у технічних умовах вимоги щодо сплати замовником пайової участі у розвиток або реконструкцію централізованих систем водопостачання і каналізації населеного пункту

- (72) У пункті 9 розділу III Правил користування № 190 містяться вимоги, які повинні включати технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а саме:
- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;

- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- термін дії технічних умов.

- (73) Також у формі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (додаток 2 до Правил користування № 190), зокрема у розділах «Умови водопостачання» та «Умови водовідведення» містяться умови/вимоги, які повинні включати технічні умови.
- (74) Отже, вказаними нормами Правил користування № 190 визначено вичерпний перелік вимог, які повинен включати виконавець послуг до технічних умов та, відповідно, які повинен виконувати замовник технічних умов (споживач).
- (75) Dodatok 1 до Місцевих правил містить типову форму «ТЕХНІЧНІ УМОВИ на приєднання об'єктів до систем водопостачання та водовідведення».
- (76) У пунктах 11 та 12 розділу «УМОВИ ВОДОПОСТАЧАННЯ» типової форми технічних умов визначено таке: «Розмір пайової участі з розрахунку _____ грн за 1 куб. м потужності міської системи водопостачання складає _____ грн.»; «До плану капітальних робіт в обсязі пайової участі необхідно включити такі роботи з будівництва або реконструкції зовнішніх мереж споруд водопроводу _____».
- (77) У пунктах 7, 8 та 9 розділу «УМОВИ КАНАЛІЗАЦІЇ» типової форми технічних умов визначено таке: «Розмір пайової участі з розрахунку _____ грн за 1 куб. м потужності міської системи каналізації складає _____ грн.»; «До плану капітальних робіт в обсязі пайової участі необхідно включити такі роботи з будівництва або реконструкції системи водовідведення і біологічних очисних споруд _____»; «Загальний розмір пайової участі замовника у розвитку або реконструкції централізованих систем водопостачання і каналізації населеного пункту становить _____ грн. і вноситься на розрахунковий рахунок № _____».
- (78) Отже, встановлення у технічних умовах вимог щодо внесення (сплати) замовником технічних умов пайової участі замовника у розвитку або реконструкції централізованих систем водопостачання і каналізації населеного пункту у розмірі, визначеному у таких технічних умовах, не відповідає вимогам законодавства.
- (79) Застосування зазначених вище положень Місцевих правил може призвести до понесення споживачами необґрунтованих додаткових фінансових витрат у зв'язку з внесенням (сплатою) споживачем пайової участі у розвитку або реконструкції централізованих систем водопостачання і каналізації населеного пункту.
- (80) Відповідно до вимог законодавства приєднання споживачів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення може бути здійснено лише після виконання технічних умов. Тому невиконання споживачем виданих технічних умов, зокрема умов щодо внесення (сплати) споживачем пайової участі у розвитку або реконструкції централізованих систем водопостачання і каналізації населеного пункту може бути підставою для відмови споживачу у приєднанні до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

7. Наслідки дій органу місцевого самоврядування

- (81) Включення до Місцевих правил приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій м. Вознесенську окремих положень, які

суперечать вимогам чинного законодавства у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, може призвести до необґрунтованих нарахувань за понаднормативний скид забруднень, безпідставного затягування видачі технічних умов, а відтак до неможливості отримання споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

8. Висновки

- (82) Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (83) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (84) Статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.
- (85) Легітимація порушень законодавства про захист економічної конкуренції виникає у випадку підтвердження правомірності протиправних дій суб'єкта господарювання відповідним актом органу влади чи органу місцевого самоврядування.
- (86) Відповідно до пункту 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону.
- (87) Отже, дії виконавчого комітету Вознесенської міської ради щодо затвердження рішенням виконавчого комітету Вознесенської міської ради від 17.10.2017 № 372 *«Про затвердження Місцевих правил приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій м. Вознесенську та Порядку визначення розміру плати за скид стічних вод до систем водовідведення при порушенні вимог якості і режиму їх скидання»* Місцевих правил приймання, транспортування та очистки стічних вод від населення, підприємств, організацій в м. Вознесенську, окремі положення яких суперечать вимогам чинного законодавства у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (88) КП «Водопостачання м. Вознесенська» листом від 12.03.2024 № 73 (вх. № 65-01/739 від 18.03.2024) повідомило Відділення, що у 2022-2023 роках та у 2024 році ним не виставлялося рахунків за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k=5$; розроблення та видача технічних умов на приєднання до систем

централізованого водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється ним без внесення розміру пайової участі замовника на розвиток або реконструкцію систем централізованого водопостачання та водовідведення населеного пункту.

- (89) Крім цього, Відділенням проаналізовані надані КП «Водопостачання м. Вознесенська» технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які видавались споживачам протягом 2022-2023 років та у 2024 році, та встановлено, що вони не містять умов щодо внесення розміру пайової участі замовника на розвиток або реконструкцію систем централізованого водопостачання та водовідведення населеного пункту.
- (90) Виконавчий комітет Вознесенської міської ради листом від 06.03.2024 № 839/01/01-02/11 (вх. № 65-01/875 від 28.03.2024) повідомив Відділення, що розроблення та видача технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється без внесення розміру пайової участі замовника на розвиток або реконструкцію систем централізованого водопостачання та водовідведення населеного пункту.
- (91) ТОВ «БОС» листом від 12.03.2024 № 1/1-44 (вх. № 65-01/688 від 13.03.2024) повідомило Відділення, що у 2022-2023 роках та у 2024 році не виставляло рахунки за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k=5$.
- (92) Щодо таких пояснень слід відзначити, що відсутність протягом досліджуваного Відділенням періоду фактів застосування КП «Водопостачання м. Вознесенська» та ТОВ «БОС» тих положень, які не відповідають вимогам законодавства, що встановлені у Місцевих правилах приймання стічних вод, затверджених рішенням виконавчого комітету Вознесенської міської ради, яке є обов'язковим для виконання, не виключає можливості застосування КП «Водопостачання м. Вознесенська» та ТОВ «БОС» таких положень у їх подальшій господарській діяльності на вказаних ринках послуг.
- (93) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

виконавчому комітету Вознесенської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи («Інформація з обмеженим доступом»)) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17 та пунктом 7

статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді легітимації порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південне міжбласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж трьох місяців з дня їх отримання** з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова Колегії

Андрій БОРИСЕНКО